

ใบความรู้ที่ 12 เรื่อง การใช้คำบุพบท

หลักและตัวอย่างการใช้คำบุพบทบางคำ

คำ “กับ, แก่, แต่, ต่อ, แต่” มีหลักการใช้ ดังนี้

“กับ” ใช้แสดงอาการกระชับ อาการร่วม อาการกำกับกัน อาการเทียบกัน และแสดงระดับ อาทิ

- ฉันไปกับเพื่อน (ร่วม)
- ลูกเหมือนกับพ่อ (เทียบกัน)
- เหนือตรงกับใต้ (ระดับ)
- ปีนสำหรับกับทหาร (กำกับกัน)
- ฉันเห็นกับตา (กระชับ)

“แก่” ใช้นำหน้าคำที่เป็นฝ่ายรับอาการ อาทิ

- ความสุขจงมีแก่ทุกคน
- ครูให้รางวัลแก่นักเรียน
- คนไทยควรเห็นแก่ชาติ
- พุดเท้านี้ควรแก่เวลาแล้ว

“แต่” ใช้แทนคำว่า “แก่” ในที่เคารพ อาทิ

- นิตามอบดอกไม้แต่ผู้นำชุมชน
- สุภาพถวายภัตตาหารแต่พระสงฆ์
- นักเรียนมอบพวงมาลัยดอกไม้สดแต่อาจารย์

“แต่” ใช้ในความหมายว่า จาก ตั้งแต่ เฉพาะ อาทิ

- หล่อนมาแต่บ้าน
- เราควรทำดีแต่แรก
- อาหารกินแต่ขนม
- กานดามาถึงโรงเรียนแต่เช้ามีดเลย

“ต่อ” ใช้นำหน้าแสดงความเกี่ยวข้องกัน ติดต่อกัน เฉพาะหน้าถัดไป เทียบจำนวน อาทิ

- ตำรวจเดินต่อแถวทหาร
- ฉันต้องรายงานต่อที่ประชุม
- วินัยยื่นคำร้องต่อศาล
- เรามาคุยกันสองต่อสอง

คำ “ด้วย, โดย” มีหลักการใช้ ดังนี้

“ด้วย” นำหน้าคำนามหรือคำสรรพนาม เพื่อบอกให้รู้ว่าเป็นเครื่องมือ ใช้ประกอบคำกริยาแสดงว่า ทำกริยาร่วมกัน อาทิ

- ฉันขอลงทุนด้วยคนนะ
- ยายชมรับประทานข้าวด้วยมือ
- สินีชอบเขียนหนังสือด้วยดินสอ

“โดย” หมายความว่า ตาม อาทิ

- พระเสด็จโดยแดนชล
- คณะกรรมการดำเนินงานโดยลำดับ
- นิดาเดินทางโดยเครื่องบิน

คำ “ของ, แห่ง” มีหลักการใช้ ดังนี้

“ของ” นำหน้าคำนามหรือคำสรรพนามที่เป็นผู้ครอบครอง

“แห่ง” มีความหมายว่า เป็นเครื่องมือที่อยู่ประจำหรือประกอบอยู่ อาทิ

- นี่คือนักกฏแห่งกรรม
- อาวุธของพระอินทร์คือวัชระ
- ความประมาทคือทางแห่งความตาย
- วิวของใครก็เข้าคอกคนนั้น
- ด้วยบารมีของหลวงปู่ธรรมมาแห่งวัดพระธาตุเขาน้อย

หมายเหตุ

1. ในประโยคภาษาไทยบางครั้งเราละคำบุพบทไว้ได้
2. คำว่า “ที่” หากนำหน้าบทเพื่อบอกสถานที่จะเป็นคำบุพบท แต่ถ้าใช้เชื่อมข้อความ หรือแทนคำนามจะเป็นคำประพันธสรรพนาม